

DOI 10.4467/12332135KRA.22.016.16856

Działalność popularyzacyjna w Archiwum Narodowym w Krakowie Oddział w Bochni w 2022 r.

Realizując zadania ustawowe i statutowe w zakresie popularyzacji i edukacji, Oddział w Bochni w 2022 r. prowadził nadal działania mające na celu upowszechnianie wiedzy o archiwum i jego zasobie. Przybierały one formę lekcji i pokazów archiwalnych, polegały również na uczestniczeniu w projektach edukacyjnych i wystawach przygotowywanych przez inne podmioty.

W styczniu i lutym kontynuowano prace związane z wystawą organizowaną we współpracy z Muzeum im. prof. Stanisława Fischera w Bochni. Z myślą o uświetnieniu obchodów Dni Polsko-Węgierskich, które miały mieć miejsce w Bochni w dniach 14–20 marca br., pracownicy Archiwum i Muzeum w Bochni przygotowali wystawę „Kinga węgierska królowa. Kunegunda księżna krakowska i sandomierska”. Opracowano ją na podstawie przechowywanych w Archiwum Narodowym w Krakowie dokumentów pergaminowych z Archiwum Dzieduszyckich znajdujących się w zespole 29/667 Zbiór Dzieduszyckich, ze Zbioru Rusieckich (zespół 29/683) i Zbioru dokumentów pergaminowych (zespół 29/657), świadczących o działalności księżnej jako gospodarnej władczyni czy siostry zakonnej. Tak też zostały podzielone prezentowane na wystawie materiały. Dopelnieniem ekspozycji były grafiki przedstawiające bł. Kingę w stroju zakonnym sióstr Klarysek w Starym Sączu, fotokopie widoku Starego Sącza i kaplicy bł. Kingi. Ze względu na sytuację polityczną związaną z inwazją Rosji na Ukrainę uroczystości zostały odwołane. Wernisaż wystawy ma się odbyć w innym terminie.

Od lutego do kwietnia br., w ramach obchodów Bocheńskiego Dnia Króla Kazimierza Wielkiego, przeprowadzono sześć lekcji archiwalnych i prelekcji na temat decyzji króla względem Bochni, a dotyczących spraw związanych z działalnością Żupy Solnej czy założeniem szpitala i przytułku dla kalekich górników pw. Świętego Krzyża. W trakcie lekcji młodzież szkolna mogła zapoznać się z materiałami archiwalnymi upamiętniającymi osobę Kazimierza Wielkiego, przechowywanymi w bocheńskim Oddziale. Zachowane materiały źródłowe znajdują się m.in. w zespołach: 30/1 Akta miasta Bochni, 30/39 Państwowe Gimnazjum i Liceum im. króla Kazimierza Wielkiego w Bochni, 30/370 Spuścizna fotograficzna rodziny Karpf czy 30/204 Publiczna Szkoła Powszechna w Zbydniowie. Oprócz prezentowanych w gablotach oryginalnych materiałów archiwalnych udostępniono tablice wystawy „Kazimierz – sławny i z czynów Wielki”, zorganizowanej w 2010 r. w salach Zamku Książąt Lubomirskich w Nowym Wiśniczu. Ogółem w lekcjach uczestniczyło 138 uczniów.

W maju br. na zaproszenie dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 w Bochni pracownicy Oddziału wzięli udział w organizacji gry miejskiej „Na tropie Ojców Konstytucji”. Trzy

drużyny 12-osobowe z klas szóstych, siódmych i ósmych pod opieką nauczycieli wyruszyły w trasę o godzinie 8.00, mając do dyspozycji mapę Bochni, czytniki kodów QR oraz karty gry. Uczniowie rozwiązywali zagadki historyczne ukryte w różnych miejscach w Bochni. W czytelni Oddziału w Bochni, na podstawie przygotowanych kopii materiałów archiwalnych, odpowiadali na pytania dotyczące nadania nazwy ulicy 3 go Maja i jej zmian, które miały miejsce w ciągu kilkudziesięciu lat. Pytania dotyczyły również wprowadzenia, zniesienia i ponownego przywrócenia dnia 3 Maja jako święta państwowego, jego uroczystych obchodów, jak również miejsca przechowywania oryginału Ustawy Rządowej z 1791 r. Do przygotowania prezentacji w gablotach wykorzystano materiały archiwalne z zespołów: 30/1 Akta miasta Bochni, 320/182 Zbiór Afiszy, 30/41 Szkoła Powszechna st. III im. św. Kingi w Bochni.

W bieżącym roku dyrektor Archiwum Narodowego w Krakowie podpisał z dyrektorem Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Biernata w Niepołomicach porozumienia o współpracy w zakresie współorganizacji wystaw o rodzinie Czumów z Niepołomic oraz historii Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Na potrzeby wystaw pracownicy Oddziału przeprowadzili kwerendę w zespołach: 30/3 Starostwo powiatowe w Bochni, 30/8 Akta miasta Niepołomic, 30/46 Stowarzyszenia i organizacje społeczne powiatu bocheńskiego – zbiór szczątków zespołów, 30/341 Szkoła Ludowa 4-klasowa mieszana w Niepołomicach. Wykonali także kopie cyfrowe z materiałów archiwalnych, które będą prezentowane na wystawach.

Data 17 września br. to podwójna rocznica Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół – Niepołomicze: świętowano 120 lat jego istnienia oraz 30. rocznicę odrodzenia organizacji. Tego właśnie dnia w Bibliotece Publicznej w Niepołomicach odbyło się otwarcie wystawy „120 lat historii PTG Sokół Niepołomicze 1902–2022”, zorganizowanej we współpracy z Archiwum Narodowym w Krakowie Oddział w Bochni.

Sokolnicy byli prekursorami wychowania fizycznego w Polsce. Organizacja powstała, by łączyć dbałość o tężyznę fizyczną z pielęgnowaniem ducha patriotycznego. Niepołomickie gniazdo Sokola to jedna z najstarszych organizacji w gminie, która działa nadal. Przez lata członkowie Towarzystwa niejednokrotnie wykazali się odwagą i patriotyzmem. Wielu niepołomiczan, którzy dołączyli do Legionów Piłsudskiego, było właśnie Sokolnikami. Oprócz tego dbali o własną tradycję, pielęgnowali historię. Odnosili sukcesy na arenach sportowych.

Przy realizacji wystawy wykorzystano skany materiałów archiwalnych z zespołu 30/8 Akta miasta Niepołomic oraz zespołu 30/46 Stowarzyszenia i organizacje społeczne powiatu bocheńskiego – zbiór szczątków zespołów. Na wystawie znalazły się również fotografie, pamiątkowe dokumenty i wspomnienia ze zbiorów prywatnych. Uroczystości uświetnił występ sekcji baletowej PTG Sokół.

W godzinach popołudniowych, dla upamiętnienia podwójnej rocznicy, na ścianie przy wejściu do Sokolni – siedziby organizacji w budynku przy ulicy Tadeusza Kościuszki – odsłonięto pamiątkową tablicę.

Agnieszka Gicala
Archiwum Narodowe w Krakowie